

DOMOLJUB

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inzerati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 15.

V Ljubljani, dné 7. avgusta 1902.

Leto XV.

Dve baklji.

Kadar nastane huda tema, takrat je treba posebno dobrih luči, če hočeš razsvetliti temno noč. Časih so rabili v to baklje, plamenice, ki so prav dobro služile svojemu namenu.

Dandanes se po širnem svetu vedno bolj razgrinja tema liberalizma. Liberalci sami sebe sicer imenujejo prosvitljence, toda njih slepilni svit pravzaprav tira človeštvo nazaj v pogansko temo.

Da slovenski liberalci niso nič boljši, je pri nas že skoro vsakemu pastirju znano. Nasprotno, zelo se trudijo, kako bi se povzpeli tako visoko, da bi pred vsemi liberalci na svetu zvonec nosili. Zlasti gledé svete vere so se že večkrat pokazali za prave pogane. Več let so sicer prikrivali svoje versko prepričanje, štulili so se za prave pravcate katoličane, posebno pred volitvami. Najhuje si se zameril liberalcem, če si jih poklical s pravim imenom in količkaj namignil, da njihovi verski nazori niso v soglasju z nauki katoliške vere. Toda v novejšem času se je po njihovih glasilih nabralo več gradiva, ki vedno jasneje kaže liberalno vero. Seveda, to kar se piše v časnikih, se navadno hitro pozabi in to liberalcem vedno prav pride, ker tako svoje

napade na sveto vero lahko utajijo, kadar jim to kaže. Zato je bila silno srečna misel: zbrati liberalne verske nazore pa njihove napade na katoliško vero in kar je ž njo v zvezi, v posebno knjižico, ki naj se razširi kar najbolj mogoče med slovenskim ljudstvom. In tako knjižico, ki jo je spisal odličan Slovenec, je pred kratkim izdalo „Obrambno društvo“ v Ljubljani. Izdajati je namreč jelo zbirko

„Naši liberalci,“

katere prvi snopič je ravnokar izšel. Imenuje se: „Liberalna vera“. „Obrambno društvo“ v Ljubljani ima namreč namen braniti verne Slovence pred napadi liberalnih časnikov. Hkrati pa na svitlo daje tudi knjige in knjižice svojim članom in poštenim Slovincem v pouk in razjasnilo. S tem prvim snopičem: „Liberalna vera“, je hotelo „Obrambno društvo“ pojasniti vsem dobromislečim, da z liberalci ne more iti, kdor je poštenega, krščanskega srcá.

V tej knjižici se obravnavajo verski nazori liberalcev. Kdor to prebere, mora biti v dno srcá pretresen od podlosti, ki diči slovenske liberalce. Liberalizem je greh in podlost — ta misel se kot rdeča nit vleče skozi vso knjižico. In dokazi za to misel so tako nepobitni, tako trdni, da je proti njim brez brambe vsak zastopnik liberalizma — saj so po besedi vzeti

iz liberalnih časnikov samih, večinoma iz liberal. evangelija „Slov. Naroda“.

Iz njih lastnih besed, iz njihove lastne pisave je tu neovrgljivo dokazano, da gre njih boj naravnost proti krščanstvu.

To dokazuje ta knjižica in ni ga liberalca, ki bi mogel utajiti te dokaze.

Knjižica ima dvajset jako zanimivih poglavij, katere tu naštejemo: 1. Kaj hoče ta knjižica? 2. Volivcem 3. „Naša stranka.“ a) Neozenjenost in devišstvo. b) Grmade. c) Arbuez. 4. Krščanska vera. a) „Akademiška svoboda.“ b) „Vera dobre mamice.“ c) Almanahovci.“ 5. Katoliška cerkev. a) „Ona je iz poganstva.“ b) „Papež je malik.“ c) „Cerkev obsoja ljubezen do domovine.“ d) „Škofje obsojajo ljubezen do naroda.“ e) Papež zametuje ljubezen do naroda.“ 6. Škof Bonaventura. a) „On je neveden.“ b) „On je odvisen.“ c) „On je strasten.“ d) „Sovražnik trgovcem.“ e) Proti škofu. f) Škof. politika 7. Duhovniki. a) „Klada.“ b) „Gavrani.“ 8. Samostani. a) „Jastrebi.“ b) „Jezuitske skrivnosti.“ c) „Loške babnice.“ 9. „Dr. Žlindra.“ 10. „Fanatični janičar.“ 11. Vir posirovelosti. 12. Šole. a) „Klerikalna galeja.“ b) „Pandurji klerikalizma.“ c) „Katoliška znanost sleparija.“ 13. Katoliški shod. 14. Žena. 15. Mrlič. 16. Cerkven pogreb — „gola formalnost.“ 17. Nebesa. 18. Odpad od verskih resnic. 19. Zloraba prižnice in spovednice“ 20. Ali so vsi taki? Sklep.

Navesti hočemo še sklepne besede te knjižice: Burni časi so nastopili v slovenski domovini. Hud boj se bije med obema strankama: Med krščansko stranko, ki se drži Boga in ljudstva, in med protikrščansko stranko, ki tepta cerkvene in božje zapovedi ter podira vse, kar se snuje v korist ubogemu ljudstvu. Liberalci gredo vedno med ljudmi z lažjo, da oni ne nasprotujejo veri, ampak samo „klerikalcem“. V tej knjigi smo vam podali iz najnovejšega časa dokaz, da to ni res.

Boj liberalcev gre proti veri.

Liberalci tajé resnice, ki jih mora verovati kristjan.

Liberalci se norčujejo iz tega, kar je kristjanu sveto.

Liberalci podtikajo katoliškim

možem neresnične stvari, da morejo rovatiti proti njim.

Liberalci izpodkopavajo koristne katoliške naprave.

Liberalci podpirajo vse to, kar ljudstvo, zlasti mladino, kvari.

Če bi liberalci dobili naše ljudstvo v roke, bi padel naš narod nazaj v ajdovsko, poganško sužnost greha in oderuštva.

Še mnogo, mnogo izrekov liberalnih voditeljev bi Vam lahko našteli, a mislimo, da že ti, ki so v tej knjižici, zadostujejo vsakemu pametnemu človeku. Lahk Vam bo odgovor, če Vas vprašamo:

Ali ni liberalizem greh?

Ali ni grešno iti z liberalci, naročati njih liste in podpirati jih pri volitvah, da dobé gospodarstvo v deželi v roke?

Ali ni zadnji čas, da se liberalna kuga prežene iz naše domovine?

Kakor bomba je padla ta knjižica med liberalce, kot svitla baklja je posvetila v temo njihovih načrtov in v jasni luči pokazala liberalno vero. Liberalci se togoté in odgovarjajo z novimi psovki in prinašajo nove dokaze o svoji liberalni veri. To kaže, da je knjižica izšla o pravem času in da je v črno zadela.

Zato je ta knjižica vredna najgorečnejšega in najpridnejšega razširjanja. Neobhodno je treba, da jo ima v rokah vsakdo, ki hoče imeti pravilno sodbo o naših liberalcih in o naših razmerah sploh. Mi jo „Domoljubovim“ naročnikom najtopleje priporočamo in želimo, da si jo prav vsakdo omisli.

Knjižica stane 20 krajcarjev — 40 vinarjev. Na deset izvodov dobi se eden po vrhu. Svetujemo, da se jih deset domení, ki zložé vsak po 20 kr., in svoto 2 gld. po poštni nakaznici pošljejo pod naslovom: „Obrambno društvo v Ljubljani“ z opombo, da želé knjižico „Naši liberalci“ in komu naj se pošlje. V kratkem dobijo enajst knjižic. Enajsto naj potem darujejo tistemu liberalcu v svojem kraju, ki ni še popolnoma ob pamet. — Ravno te dni pa je posvetila še ena baklja, ki se imenuje

„Ljudstvu pravico!“

To je dobra knjižica, ki obsega prekrasni govor deželnega poslanca dr. Ivana Šusteršiča v deželnem žboru kranjskem za splošno volivno pravico. — Govor je posnet popolnoma po stenografskem zapisniku. Liberalci se seveda zopet jezé, to pa zato, ker nobeden njihovih poslancev ni zmožen, da bi govoril tak izboren govor. Poglavitni odstavki te knjižice so: Katoliško-narodna stranka zvesta svoji obljubi — Tavčarju ni prav — Splošno volivno pravico zahteva ljudstvo že od l. 1848 — Sedanjo volivno pravico vstvaril nazadnjaški liberalizem na korist Nemcem — Zastopstvo veleposestnikov neopravičeno — Mesta in trgi — Kričeča razdelitev števila poslancev — Za vsak groš en goldinar bremena — Grozno naraščanje izseljevanja — Trgovske zbornice — Veleposestvo vladi vse dovoljuje, kriza neizogibna — Posledica privilegija mest — Uradništvo — Pozabljivi Graselli — Številke govoré: 37.413—6767 — Kričeča krivica — Nervozni liberalci — Ljudstvo ječi pod sedanjo večino — Dolžnost vlade je, dati ljudstvu splošno volivno pravico — Priznajte dostojanstvo človeka — Vest liberalcem ne dá miru — Deželnega glavarja naj voli deželni zbor — Deželni odborniki odveč — Krivica nad krivico — Klic za pravico.

Že iz teh poglavij vsak lahko razvidi, kako zanimiv je ta govor. Mi „Domoljubovim“ naročnikom tudi to knjižico prav toplo priporočamo. Stane samo 3 krajcarje = 6 vinarjev. Zato naj se seveda naročuje skupno po več izvodov in sicer pod naslovom: Zadržna tiskarna v Ljubljani.

Somišljeniki! Vrzite te dve baklji med narod, da ljudstvo ob njunem svitu popolnoma spregleda naše liberalce!

Združimo se!

Poziv vsem katol. nepolitičnim društvom slovenskim.

Dné 7. in 8. septembra t. l. se bo vršil v Ljubljani sestanek zastopnikov naših nepolitičnih društev, kakor so: delavska, izobraževalna, bralna, pevška društva. To bo velevažen korak dalje v razvoju krščanske organizacije našega naroda.

V Ljubljani obstoji namreč že več let društvo pod imenom: slovenska krščansko-soci-

alna zveza. Dosedaj se je to društvo v svojem delovanju omejevalo bolj na Ljubljano in je doseglo lepih vspehov. Toda takoj izpočetka že je bil glavni namen „krščansko-socialne zveze“ res zvezati vsa slovenska nepolitična katoliška društva v eno telo. Da se to še ni zgodilo, temu so bile krive različne ovire. Toda vedno se je bolj kazala potreba, naj se naša društva enotno razvijajo in tesneje združijo . . .

Saj se je misel združevanja ravno v najnovejših časih med nami mogočno razvila. Temu priča je lepo število zadrug, ki so se osnovale poslednja leta in ki so združene v krasno se razcvitajoči „Gospodarski zvezi.“ In to kar je „Gospodarska zveza“ za gospodarska društva, to ima biti „krščansko-socialna zveza“ za vsa druga nepolitična društva.

V tej „zvezi“ naj se združijo delavska, izobraževalna, bralna, pevška društva po vsem Slovenskem. Namen „zveze“ pa tudi bodi, da ustanavlja povsod tam, kjer jih še ni, nova izobraževalna društva. V vsaki fari bi moralo biti tako društvo. V tem društvu naj bi našli prostora vsi od tistih let naprej, ko so zapustili šolo. Možje in žene, fantje in dekleta bi morali biti člani takih izobraževalnih društev, v katerih bi dobivali resnega poduka pa tudi poštene zabave. Podlaga takim društvom je že na premnogih krajih narejena v naših Marijinih družbah.

O Malem Šmarnu torej bo v Ljubljani velevažen dan za naša društva. Dnevni red posvetovanj kaže sledeče zanimive točke: „Snovanje in vodstvo društev; gospodarsko delovanje društev; pomen „Zveze“; shodi; časništvo; slovensko-hrvatska zajednica; strokovna društva; zveza z dunajskim osrednjim vodstvom in pravno varstvo.

Povabili se bodo načelniki, odborniki, oziroma pooblaščenici posameznih naših društev na ta velevažen shod. Tudi drugi gostje, ki se zanimajo za razvoj našega društvenega življenja, so dobro došli. Na tem shodu se bo mirno, trezno in stvarno razpravljalo o tem, kako bi se na Slovenskem ustvarila krepka katoliška društvena organizacija. Pričakujemo, da po vsem Slovenskem ne bo društva našega mišljenja, ki se ne bi odzvalo temu pozivu in ne bi poslalo zastopnikov na ta sestanek. V kratkem se začno razpošiljati vabila, ki bodo obsegala tudi vse podrobnosti. Ako bi se pomotoma kako društvo prezrlo, prosimo, naj se to takoj naznani „krščansko-socialni zvezi“ v Ljubljani.

Dobro došli v Ljubljani vsi delavci za pravi napredek našega naroda!

Petindvajsetletnica vladanja sv. Očeta papeža Leona XIII.

Piše dr. Ivan Janežič.

(Dalje.)

II.

Leon XIII. papež.

2. Izvor državne oblasti.

Okrožnica z dne 29. junija leta 1881 kaže na izvor državne oblasti v Bogu in uči, da je le v tem moč in stalnost državne oblasti. Cerkev obojestransko priznava, da so vladarji le namestniki božji na zemlji; to priznavanje pa mora biti dejansko, ki se ozira pri vladarskih poslih res na Boga in njegove zapovedi.

3. Podoba krščanske države.

Velikega pomena je okrožnica z dné 1. novembra 1885, ki riše v mogočnih potezah podobo krščanske države, pravice in dolžnosti vladarjev. Tej stoji ona ob strani z dné 20. junija 1888 o človeški prostosti, proti liberalizmu in racionalizmu in kaže razmerje prostosti do postave in do milosti ter razne vrste prave in napačne prostosti in nje zlorabo na svetu.

4. Dolžnosti kristjanov v državi.

Pismo o priliki svoje zlate maše z dné 25. decembra 1888 priporoča ljudem krščansko življenje in kmalu nato je izšla krasna okrožnica o dolžnostih kristjanov v zasebnem in javnem življenju.

Vzor krščanskega življenja nam podaje okrožnica z dné 20. novembra 1890, ko priporoča češčenje in družbo sv. družine.

5. Socialna preosnova človeške družbe.

Začetek nove dobe postavlja okrožnica z dné 25. maja 1891, pisana v korist delavcem in obrtnikom. Zanetila je silno gibanje med delavskimi stanovi in zavrla prodiranje krivih nazorov socialne demokracije. To je temelj krščanskega socializma po vsem svetu. Na tej podlagi se vrši vse nadaljno umsko raziskavanje vzrokov in učinkov nastale bede, na tej podlagi se sestavljajo načrti krščansko-socialne preosnove človeške družbe. Dejansko se je že izcimilo mnogo društev in naprav, ki uspešno delujejo po teh načelih in v ta smoter,

Da pri tako obširnem, ves svet zadevajočem in tako koščljivem, bistvo človeške družbe zadevajočem gibanju ni šlo brez razlike mnenj in brez mnogovrstnih struj tudi med krščanskimi socialci, je pač razumljivo; vendar pa bi prehuda nasprotstva

utegnila stvari sami škodovati, zato je posegla vmes modrost Leonova z novo okrožnico iz dné 28. januarja 1901 — prvo XX. veka — kjer priporoča zmernost in previdnost in pravi red tudi na tem polju krščanske vede in omike.

6. Sovražniki cerkve in države.

Ko bi ljudje živeli po pameti in rabili pomočke izveličanja, katere jim ponuja sv. cerkev, bil bi mir in sreča na zemlji. Tega pa satan ne mara, zato ruje neprestano proti vsakemu redu na zemlji. Nabral si je skrivno družbo ljudi, ki mu ta žalostni posel opravljajo in to so prostozidarji. Dokler se tej družbi moč ne vzame, tako dolgo ne bo miru in sreče na zemlji pri ljudeh. To je izprevidel Leon XIII. in je izdal proti tej skrivni družbi svojo slavno okrožnico dné 24. aprila 1884. leta. Vabi vse kristjane in vse dobre ljudi v boj proti prostozidarjem. Boj se je začel in se bije po vsej zemlji, prostozidarji se strašno maščujejo nad cerkvijo, kjer imajo v rokah moč, a papež ne odneha in ne obupa. Ker je posebno v Italiji močna ta družba, je poslal dne 8. decembra 1892 pismo italijanskim školom, kjer jih bodri, naj le krepko stopajo na prste tem puntarjem, da obvarujejo cerkev in državo pogina in verno ljudstvo časne in večne nesreče.

Si Deus pro nobis, quis contra nos? pravi sveti apostol Pavel. Ne bojte se, tudi ta sovražnik bo premagan.

7. Razmerje cerkve do razkolnikov in heretikov.

(En hlev in en pastir.)

Mnogo se trudi sv. oče Leon XIII. da bi razkolnike in krivoverce združil s katol. cerkvijo; to nam spričujejo njegove lepe okrožnice. Prva je bila izdana dne 30. septembra 1880 in priporoča češčenje svetega Cirila in Metoda s posebnim ozirom na povrnitev iztočne cerkve k pravi edinosti v Kristusu; druga pa z dne 2. decembra skrbi za katoliške misijone in priporoča v podporo razne misijonske družbe.

Lepo se razcvitajo misijoni v Indiji; da bi imeli več moči, je papež Leon XIII. postavil za Indijo redno hierarhijo — prave škofje mesto misijonarjev z dekretom dné 24. junija 1893. leta; pridejana so modra navodila za dobro vzgojo duhovniškega naraščaja.

Največkrat Leon XIII. oko obrača na rusko razkolno cerkev in skuša na vso moč jo nazaj privabiti k edinosti. Ta skrb se kaže tudi v pismu z dné 19. marca 1894 do poljskih škofev, kjer jim daje navodila, kako naj ravnajo med razkolniki, da namen Kristusove cerkve — izveličanje ljudi in zlasti zedinjenje razkolnikov pospešujejo

Ves orijent se zadnja leta vedno bolj nagiblje k spravi in misijonarji krepko podpirajo to versko gibanje; treba pa je pri tem previdnosti, da se ne dela krivica orijentaliskim obredom. V ta namen je prišlo papeževo pismo iz dné 18. novembra 1894 o rabi in ohranitvi orijentaliskih obredov in kmalu nato drugo pismo z dné 20. decembra 1894, ki priporoča kongregacije za razširjevanje svete vere na Jutrovem.

Tudi v Egiptu, Abesiniji in drugod po Afriki so misijonarji vzbudili zanimanje za vero in želje po edinosti med ondrotnimi zapuščenimi kristjani koptovskega obreda. Dne 11. junija jim pošlje papež Leon XIII. krasno pismo, v katerem jih vabi v naročje rimske cerkve. Onim, ki so vže zedinjeni, postavi zopet rednega patriarha njih obreda v Egiptu.

Mogočen narod na zemlji so gotovo Angleži. Žal, da so še po večini krivoverci. Mnogoteri se vračajo, zlasti izmed učenjakov k pravi cerkvi in nasprotstvo med njimi in katoličani pojema, vendar je še mnogo zaprek do končne sprave. Leon XIII. si prizadeva jim povratek olajšati. V ta namen je izšlo dné 14. aprila 1895 krasno pismo, v katerem jim očetovsko skrbno priporoča zedinjenje s katol. cerkvijo. Upajmo, da ta skrb ne bode zastoj.

Slednjič se obrača papež Leon XIII. v svoji okrožnici z dné 29. junija 1896 do vseh verskih ločin po celem širokem svetu in jih vabi, naj se zopet zedinijo s svojo materjo rimsko cerkvijo, da bode tako po želji Kristusovi kmalu „en hlev in en pastir.“

Politični razgled.

Državni zbor. Razna ministerstva so že dogotovila svoje proračune za bodoče leto. To kaže, da hoče vlada preje kakor sicer sklicati državni zbor. Pa kaj, ko je avstrijska poslanska zbornica navajena mlatiti le prazno slamo. Tako je letos zapravila okoli polovico leta z razpravo o proračunu. Navada je namreč, da proračunski odsek ne govori toliko o proračunu samem, kot o političnih vprašanjih sploh. Ako hoče vlada in razne stranke okrajšati proračunsko razpravo ter dobiti časa za druga važna vprašanja, bi moral odsek opustiti politične razprave ter se omejiti le na stvarni proračun. Sedaj pripravlja vlada za državni zbor zakon glede podpor vsled vremenskih nezgod; glede češko-nemške sprave ima že pripravljene načrte ter upa, da bo to prizadevanje imelo toliko uspeha, da bo vsaj mogoče mirno zborovati, če se že prav ne doseže popolni narodnostni mir. Sploh se vlada mnogo trudi, kako bi poravnala napete razmere med Čehi in Nemci. Te dni se dovršè obravnave glede carinskih

tarfov in avstro-ogrške carinske in trgovinske pogodbe. Obe vladi upata, da bo kmalu mogoče poročati vladarju o ugodnem uspehu pogajanj. Na jesen predložita potem zbornicama pogodbo in carinske pogodbe z Nemčijo in Italijo. Da pa dobi naša vlada v zbornici večino, mora češke poslance kakorkoli pomiriti in zadovoljiti. Čehi za sedaj zahtevajo, da bi se v čeških okrajih vpeljala češčina kot notranji uradni jezik. Ako se to posreči, potem je mirno delo v zbornici zagotovljeno. Na Nemcih je torej, ako pritrldijo opravičeni zahtevi, ki njim samim ne škodi, a državi koristi. O pogodbenem vprašanju se je 25. julija vršil p.d cesarjevim predsedstvom v Islu kronski svèt, kátrega se je poleg kabinetnih načelnikov Koerberja in Szella vdeležil edino le zunanji minister grof Goluhovski.

Na Tirolskem se je vlada vdala Italijanom, da se dežela upravno razdeli v dva dela po narodnosti, v nemško in italijansko upravo. Dežela ostane sicer zunanje še ena, vendar bo delitev jako globoko segala v vse javno življenje, kajti vsi italijanski okraji se bodo priznali kot politična celota s politično, šolsko, finančno in gospodarsko samoupravo. Ta delitev uprave bo brez dvoma dala povod novim preprirom Italijani so seveda za hip zadovoljni. Dr. Koerber si je s tem pridobil njihovih 19 državnozbornskih glasov za pogodbo. A konservativni tirolski in nemški krogi sploh napovedujejo tej predlogi boj do skrajnosti. Njih geslo je nedeljiva Tirolska. Povodom razprave o tem vprašanju razni listi izražajo mnenje, da bo način rešitve tirolskega vprašanja povsem merodajen za rešitev dolgoletnega razpora na Češkem. Pravijo, da imata tirolski in češki razpor oba enak značaj in se torej po dognani spravi na Tirolskem takoj lahko prične s spravnimi deli na Češkem. Toda to povsem ni resnično, ker je podobnost obeh slučajev le zunanja in navidezna. Na Tirolskem se je šlo za strogo politiška ter politiško-gospodarska vprašanja, torej v pravem pomenu besede za avtonomijo, na Češkem pa se bije boj le za ugodno rešitev narodnostnega vprašanja. Zato ne bo mogoče rešiti češkega vprašanja po tirolskem kopitu.

Štajerski deželni zbor je v svoji 27. seji razpravljaj o volivni reformi. Zastopniki kmečkih občin so zahtevali tajno in direktno volivno pravico za kmečke občine; pred vsem so poudarjali, da se morajo odpraviti zastarele predpravice veleposestva in števílo njih poslancev zniža na šest mandatov. Pri glasovanju je prišlo do obstrukcije in ker liberalci niso hoteli pomnožit kmečkih mandatov, so konservativci zapustili zbornico; valed tega liberalci niso imeli dvetretjinske večine, zato je predsednik moral zaključiti sejo. Koroški dež. zbor je 25. jul. sprejel z glasovi nemško-nacionalne večine vsó predlogo o volivni preosnovi. Slovenski poslanci Enspieler, Grafenauer in Huber so zapustili zbornico, ker so bili odklonjeni predlogi prvega poslanca glede pomnožitve kmečkih mandatov in premembe volivnih okrožij. Knezoškof in poslanec Muri sta bila že preje odsotna. V češkem jeziku je posl. dr. Baernreither z ozirom na to, da je v kratkem odmenjenem času nemogoče rešiti pereče in zelo zamotano jezikovno vprašanje, kar je pa na drugi

strani neobhodno potrebno v svrhu rešitve narodno-gospodarskih vprašanj, predlagal, naj se ustvari nekak nagodbeni provizorij. Po tej pogodbi naj bi Čehi in Nemci zahteve v jezikovnem oziru potisnili na stranski tir deželnozbornske železniške proge, glavni tir pa prepustili edino le narodno-gospodarskim težnjam.

Kot sad liberalizma imajo na Ogrskem zopet 178 disciplinarnih preiskav. Ni še dolgo, kar smo poročali o liberalni propalosti v torontalckem okraju. Sedaj se je pojavilo nekaj enakoga v szatmarskem okraju. Proti okrajnim funkcionarjem je uvedenih 178 disciplinarnih preiskav. Samo proti podžupanu jih je devet. Še bolj ponosen je lahko nadžupan, ki jih ima 14 na hrbtu. Pri 150 funkcionarjih so do gnali malomarnost, lenobo, zlorabo, ponoverjenja in veliko enakih liberalnih čednosti. Zanimivo je tudi, kako se vodijo na podlagi cerkveno-politiških zakonov matrike. Te so v rokah posvetnih uradnikov, in v enem letu jih je bilo kaznovanih zaradi nerednosti nič manj kot 27, poprav pa je bilo treba 400. Nekliko so jeli pometati, pa treba bo še večji metle za odpravo liberalne neenake.

V vshodni Gallotji stavkajo poljski delavci; njih število znaša nad 100.000. Stavka ima tudi naroden pomen, ker so rusinski delavci v boju proti poljski „žlahti“. Rusinski list „Dilo“ pravi, da bo ta stavka dobila še večje obseže, da tako pokaže ljudstvo, da je močnejše, kot zastarele predpravice plemenitašev. V Slobotku so aretirali 5000 stavkujočih delavcev; vlada že misli proglasiti izjemno stanje.

O trozvezi je zadnji „Domoljub“ vsled tiskovne pomote poročal, da so jo vlade obnovile popolnoma „premenjeno“; hotel je reči „nepremenjeno“. Sedaj se pa kaže, da je imel prav; kakor se poroča iz Rima, je namreč trozveza premenjena v jako važni točki. V novi pogodbi je stavek: „Vse prejšnje odredbe o obvezah, sklenjenih med tremi državami, so neveljavne.“ Ta stavek se prav lahko tolmači tako, da so prejšnje pogodbe obvezale tudi vojaške obveznosti, katerih ni več v sedanji pogodbi. Če je to res, potem je Italija naredila dobro kupčijo. V vojaškem pogledu so jej odprta vrata, skozi katere lahko pobegne, ako nastopijo resni dogodki, dotlej bo pa uživala gospodarske dobrote, ki jih jej zagotavlja trozveza.

Ruski car namerava uvesti dalekosežne spremembe na političnem in gospodarskem polju. Ker je večina ministrov nasprotna vsaki novotariji in se torej car ne more zanesti na nobenega izmed njih, je pozval k sebi zastopnike vseh stanov v deželi, da mu poročajo o dejanskem stanju obstoječih razmer ter mu stavijo primerne nasvete. Carju je največ na tem, da se odpravi nevarnost splošne revolucije ter zadovolji prebivalstvo. Hoče se sam temeljito o vsem poučiti, zato si je naročil socioloških knjig iz Lipskega. Pripravljen je dovoliti za svojo državo presnove, ki bi obenem ustrezale ruskim razmeram. Sta pa v Rusiji dve napredni struji: ena hoče posnemati naprave zapadne Evrope; k tej pripadajo mlajši možje, ki so se navzeli modernega, mednarodnega liberalizma, s katerim se ruski mužik pač ne more sprijazniti. Drugo strujo zastopajo starejši

možje, ki sicer tudi moderno mislijo, a upoštevajo obenem tudi ruske narodne razmere. In car in vlada bodeta mogla računati le s to strujo.

Laški kralj je bil zadnji čas gost v Petrogradu. Ruski listi so pisali, da je imel obisk miroljuben značaj in da je bil njegov namen, napraviti dobre gospodarske odnošaje med Rusijo in Italijo. Ruski car mu je zatrejal svoje prijateljstvo ter podudarjal, da ga posebno veseli, da je Viktor Emanuel najprej našel pot na Rusko, da Rusija vidi v tem novi znak iskrenega prijateljstva, ki veže obe državi in da naklonjenost obeh narodov postaja od dne do dne očitnejša, kar je tako ugodno za razvoj medsebojnih odnošajev, da si boljšega ne more želeti. Laški kralj je odgovoril, da je prišel v Petrograd z odobrenjem svojega naroda, ki v rusko-italijanskem prijateljstvu uvideva poroštvo miru. Pa ne, da bi nastala kakšna nova trozveza?

Balkan je vedno hudo nemiren. — Voditelji albanskega gibanja so te dni poslali sultanu spomenico, v kateri ga zadnjič roté, naj njegova vlada resno odpomore neznosnemu položaju, ker sicer se oboroži ves albanski narod in Turčija je v nevarnosti, da izgubi Albanijo. Knez Aladro Kastrida je zedinil vstaške poveljnike, da ob ugodni priliki proglase deželo za samostojno; zato ima knez precej upanja do prestola. V Macedoniji je 3000 vstašev oboroženih v gorah, 3000 pa jih še čaka, da takoj udarijo. Sultan v Carjemgradu je v takem strahu, da nikomur več ne zaupa; povsod vidi nevarnost za življenje. Boji se že svojih lastnih vojakov; pri vajah morajo sedaj imeti lesene topove in lesene puške.

Na Francoskem se bije hud boj za samostane in njih šole. Combesova vlada hoče s silo zatreti vse redovniške šole, katere niso dobile državnega potrjenja. V Parizu in po deželi hodijo biriči od samostana do samostana ter zahtevajo, da se takoj vsi otroci izpuste in šole zatvorijo. Tako divja sedaj „svobodomiselna“ druhal po Franciji. To vladno nasilstvo razburja vse pravične ljudi; ljudstvo je nevoljno, da se na tak način v „prosti republiki“ zatira prostost. Katoliška stranka po vsi deželi organizira veliko agitacijo proti zapiranju redovniških šolskih zavodov. Na vseh koncih in krajih prirejajo dobri voditelji ljudstva protestne shode in pojasnujejo neznosno krivico. Od duhovščine zahteva vlada, naj se prav nič ne vmešava v ta „kulturni“ boj; po svojih glasilih svari celo papeža, naj ne izda okrožnice v zadevi gonje proti redovniškim šolam. — V takih razmerah se pač ni čuditi, če se prej ali slej pojavi nova revolucija. V trenutku še katoliki ne vidijo, kaj izgubé z redovniškimi šolami; zato bo to protivladno gibanje doseglo vrhunec šele pozneje, ko se pokaže velikanska izguba, ki so jo provzročili framasoni s svojim brezbožnim početjem. Celot protestantje in indiferentisti se zgražajo nad vladno krutostjo in zbirajo pod katoliško zastavo, ker vidijo, kolika nevarnost pretí v resnici svobodni šoli. — „Živela svoboda, proč s framasoni, živele redovnice!“ to so klici, ki vsepovsod mogočno doné na ušesa židovskih framasonov. Vsi dobro misleči politiki so prepričani, da slednjič zmagata katoliško ljudstvo.

Listek.

Agitator.

(Iz spominov ljudskega prijatelja.)

(Zabilježil Podgoričan.)

»Nemo propheta in patria.«

Aj, kako je bilo nekdanj mirno po ravnem Krškem polju . . . Lena Krka je počasi valila umazane valove k bistri Savi, kakor bi se bala zdramiti ljudi iz dolgotrajnega spanja; ljudje so pa zadovoljni in veseli uživali ljubi mir. Zadovoljni, da dihajo sveži zrak, ki veje preko širčke ravni, veseli, da se grejejo na toplem solncu; brezskrbno so pili in peli, dokler je bilo v zidnici kaj vinca in v žepu kaj denarcev. In ko tega ni bilo . . . ej, kdo bi obupaval, dokler so še dobri ljudje na zemlji, ki se usmilijo siromaka kmeta . . .

Povsodi tam po tistih bornih vaseh, po skromnih trgih in mestcih so prebivali ljudje, ki so ljubili kmeta. Ta ljubezen jih je prijetno redila, a kmet siromak je gineval v prijaznem objemu take sebične ljubezni. Ti ljudje so imeli denar, in kadar je zmanjkalo kmetu drobiža, je šel k prijatelju gospodu, odkril se že pred hišo in z upognjenim hrbtom potrkal na njegove duri. In ko je prišel na vrsto, sukal je v rokah oguljeni klobuk in prosil:

„Gospod! . . . Usmilite se me! . . . Denarja nimam, prodati nimam česa, posodite mi do novine ali dokler ne prodam živali. — . . .“

In gospod ga je od strani lokavo pogledal in dejal:

»Da . . . Da . . . Denar rabim sicer sam, ako ga pa ti potrebuješ, dal mi boš nekoliko večje obresti kakor sicer, pa ti ga dam.«

»Gospod, kolikor hočete, da ste le tako dobri! . . .“

»Ob novini bodeš pa žito in vino kar k meni pripeljal, ga bom pa jaz kupil! . . .“

»O, gospod, kako ste dobri; ako boste le hoteli vzeti! . . .“

„Jaz ti prav rad pomagam, akoravno je trda za denar, ker ga potrebujem za blago zmirom dosti. V mojo prodajalno tudi kaj pridi; imam dobro blago in po ceni; pa se ni treba nič bati, čeprav nimaš denarja“ . . .

»O, gospod Bog vam daj dobro!« . . .

„Vino imam pa tako, kakor iskra; ako boš kaj potreboval za žensko in delavce, ali kadar si žejen, kar pridi pa bomo pili! . . .“

»Gospod, pustite, da vam poljubim roko.«

»Ni treba! . . . Pa župniku je tudi ni treba, ki te ne pozna drugače, kakor če pride po béro.«

»Prav res gospod! . . . Ko bi vas ne bilo, pa bi ne mogli kmetje živeti . . . Bog vas ohrani! . . .“

In kadar kmet nima nobene skrbi, živi ko tiček pod milim nebom . . . Tako je živel dolenjski kmet . . .

Vinska gorica je bogato rodila in kmet je lahko veseljačil . . . Za polje se itak ni mnogo brigal; a ko je začela gorica pešati, in so bili naravni zakladi izčrpani, je prišla v goste revščina . . . Vina ni bilo, a kmet je ostal stari lehkomišeln veseljak. Polagoma je obleka skapala z njega, zmanjkalo je denarja za obleko in davke. V tej sili se je obrnil do prijatelja v vasi ali mestu; ta mu je posodil denar na zemljo ali na pridelek bodočega leta in tako je lezel v dolgove bolj in bolj. Poleg tega mu je pa zvonela po ušesih še vedno ona zapeljiva pesem:

Vince je tak' sladko,

Pije se prav lahko,

Brž ga prinesi gor . . .

Dostikrat je potem zapil še tisto, kar si je bil vzel na posodo za obleko in davke, pa se je moral iznova zadolžiti . . . Ob novini je prijatelj rešil kmeta vseh skrbi, prišel je in ker ni imel kmeta denarja, a prijatelj ga ni hotel več čakati, je vzel namesto denarja vino, ajdo, tudi prešiča, ali kar se je dalo od trgati, in kmet je še plačal likof. Potem mu je pa zopet prijatelj posojeval . . .

Tako so se pogrezali dolenjski kmetje pijoč in pojoč, streznili so se še le takrat, ko jih je imel v rokah dohtar iz mesta in je pel boben . . . O, takrat so se pa ozirali po rešilni bilki, po prijateljih, a »prijatelji« so se posmehovali in spravljali dobičke na stroške lehkomiselnega, zapeljanega kmeta . . .

Kmet ni zaupal nikomur, ne duhovniku ne učitelju, samo »prijateljem« je verjel, ki so vlekli kožo z njega in mu pihali na dušo in srce, da ni čutil bolečine. Da bi se učil, da bi kupoval dobre knjige in časnike, se mu niti sanjalo ni; tudi se jih je branil, ako mu jih je kdo ponujal, češ:

„Kaj bodem to bral, da bi me oči bolele! Mari rajši malo počenčam . . .“

Le polagoma se je dolenjski kmet zavedel, in se začel obupno ozirati po rešitvi. Mnogim je dala zavetje Amerika, nekaterim pa ni ostalo toliko, da bi mogli ubežati lakoti, ki jih je morila. Mnogo je bilo pa tudi takih, ki niso mogli prodati svoje rodne zemlje za primerno ceno . . . Marsikdo je spoznal, da niso živeli in delali prav, a to spoznanje je bilo prekasno, izobrazbe in moči premalo, da bi si zopet pomagali na noge . . .

Bodočnost brez luči se je odpirala pred njimi; niti najmanjši žarek upanja boljših časov ni trepetal, da bi dajal ljudem potrebnega poguma A za njimi

so se režale ostudne pošasti, ki spremljajo revščino, in podile kmeta v obup. Ako je le mogel, je pil obup in skrbi v vinu.

Včasih se je ljudem zdelo, kakor bi slišali brneti iz daljave novo pesem o svobodi; poslušali so te mamljive glasove, pa zmajevali z glavami, ker niso umeli teh glasov.

»Kaj je to? ... Kaj pomeni ta glas?«

Naposled se pa razlegne ista pesem v njihovi sredi, in njen glas se je bliskovito razširil po širnem polju, odmeval od gozdnatih Gorjancev in zvenel po ljudnatih vinskih gorica in preko njih ...

In kmetje so strmeli, vlekli na uho posamezne glasove in sedaj so razumevali to krasno, veličastno pesem, v očeh jim je zažarelo upanje, v srcih je vetajal pogum, oglašala se je volja, in iz prsi se je izvila soglasna bojna pesem, ki se je razlegala preko ravnine, po gorica in gorah in budila kmete:

»Rešimo se! ... Rešimo se! ... Rešimo se!«

I.

Pri Krčanu v Dolgih Poljanah je šival čevljarček Smola. Ta ni imel pomočnikov, zato se je precej časa valjal pri vsaki hiši, predno je vrgel kopita čez ramo in šel naprej za zaslužkom.

Kjer je bil pa Smola v hiši, tam se je zbirala vas po dnevu in zvečer ... Poljanci so tedaj vasovali pri Krčanu, kjer je Smola zvečer dolgo bdel pri luči in nabijal čevlje ... In takrat je bilo, ko je zabučala preko polja pesem o svobodi in je obšel kmeta sladok nemir ...

»Smola, ali si že slišal?« so ga vpraševali Poljanci, ko so prihajali. Pripovedovali so, kaj so slišali o tistem človeku, ki vabi ljudi skupaj in jim pridiguje. — »Eni pravijo, da je prerok, drugi pa trdijo, da je Antikrist.«

»Ali že denar seje?« vpraša strahoma stara Krčanka in zaročlja z molkom za pečjo.

»Hahaha« ...

»Jaz bi ne krpal čevljev, ko bi sejal kdo denar po našem polju«, reče Smola. »In vsi Poljanci bi drli za njim in tudi ti, stara bi šla, ako bi te nesle noge.«

»To bi potlej pili!« se oglasi kmet Kozarček.

»Ta prerok pa prepoveduje pijačo«, pravi sosed Drnulec.

»Ej, tako je pa kriv prerok«, ga zavrne Kozarček. »Sam Bog je ustvaril vino in Kristus ga je v Kani Galilejski naredil iz vode, ko je svatom zmanjkalo pijače. Ta je že bosa, da bi prerok vino prepovedoval, ali je pa kriv prerok, kakor sem dejal, in se mu ne sme nič verjeti. Kdo bi pa živel, ako bi vina ne bilo.«

»Proti pijančevanju je«, se oglasi drugi.

»Tako bo, da, najbrž«, povzame čevljarček. »Jaz ga poznam in vem, da tudi on nekoliko pije, ako ga ima. Prav pa ima, ako vino prepoveduje. Jaz sem grozno neumen, kadar se ga napijem in še nobenega nisem videl pametnega takrat. Prav bi bilo, ko bi ljudje manj pili« ...

»Potlej bi pa ne bilo nobenega veselja več! ...

Kdo bi pa potem hotel še živeti na zemlji, ko bi ta obveljala. Vino nas dela pogumne«, pripoveduje Kozarček.

»Pa neumne!« dostavi nekdo.

»S takim prerokovanjem si bo med nami malo zaslužil.«

»Kaj meniš, da se trudi zaradi zaslužka«, oglasi se mlad mož, ki je sedel blizu luči in nekaj marljivo prebiral.

»Ti ga malo poznaš.«

»Kaj ga ti?« ...

»Jaz ga, jaz! ... Zalogarček iz Suhe vode je ta prerok ... Pa sem ga slišal tudi govoriti in vem, kaj pripoveduje. O ko bi se to le tudi uresničilo!«

»Da bi le ne bil kriv prerok!«

»On ni kriv! ... Kar pripoveduje, se lahko vse uresniči, samo mi moramo biti drugačni« ...

»Kaj pa kaj pravi? ... Povej nam ti ki si ga slišal! Toliko se govori o njem, pa vendar nič ne vemo, kaj prerokuje.« ...

»V nedeljo bode imel v Šent Jakobu shod ali pridigo v gostilni pri Zmitu, to sem danes slišal gredoč iz mesta ... Jaz pojdem poslušat, ako pojde še kdo z menoj« ...

»Pa ga je vredno poslušati?«

»Vredno, pa tudi potrebno nam, ki smo siromaki. Ko bi mi manj poslušali gostilniške modrosti, pa bolj take ljudi, ki nam dajejo dobre nauke, bi bili boljši ljudje, kakor smo sedaj, ko skoraj nihče več ne vé, za koga se trudi, čigava je že hiša, v kateri prebiva, saj sami veste, kako je.«

»Jaz nič več ne premišljam, jaz samo pijem« pravi Kozarček. Ako imam pa kaj na prodaj, mi vzame pa Flajšman, da nisam nobene skrbi več.«

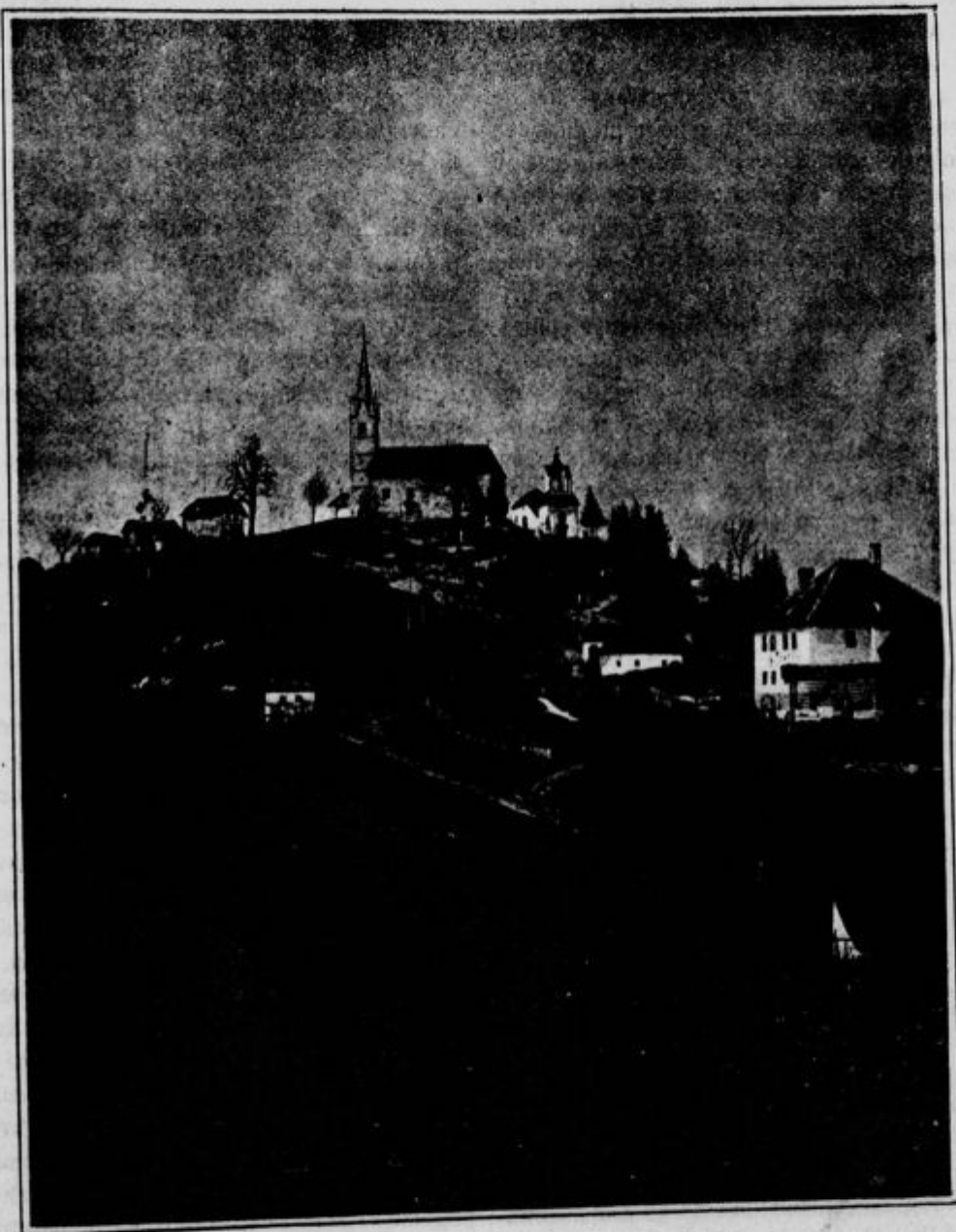
»Bog se nas usmili!«

»Bi se nas že usmilil, ko bi tudi mi kaj storili.«

»Kaj pa pravi prerok?«

»Zalogarček pravi, da bi si polagoma lahko opomogli ... Pečene tice bi nam tudi potem ne letele v usta, pa živel bi se vsaj tako, da bi delali zase, ne pa za oderuhe.«

Žalostna gora na Dolenjskem. (Po fotografiji.)

Dopisi.

Z Mirne na Dolenjskem se nam piše: Zaključek šolskega leta je bil dan veselja in žalosti. Šolska mladina se bode tekom par tednov odpočila in okrepila za novo delo — naš vrli dosedanji gospod nadučitelj Davorin Grčar pa stopi v trajni pokoj. Po šolski maši so se zbrali otroci skupno v enem razredu, da prejmejo šolska naznanila. Pri tej priliki se obrne gospod nadučitelj v prisrčnih besedah do otrok, jim priporoči, da naj po končanih šolskih letih ne vržejo knjig v kot, ampak naj si še vedno prizadevajo za daljno izobrazbo. V zglede jim stavi tukajšnje katoliško izobraževalno društvo, čegar člani so vsi njegovi učenci; na podlagi, katero so si pridobili v šoli, so vstrajno zidali dalje ter stopili v krog društva in čuditi se jim je, da so posebno v glasbi dosegli tako lepe vsepehe. Bdril jih je, da naj s spolnjenim 16. letom vsi mladeniči pristopijo k temu vrlému društvu. — Nato spregovori gospod nadučitelj še zadnje, težko besedo. Bila je beseda slovesa. Težko se je ločil od svojih otrok, še težji otroci od njega. Zadnje njegove besede so bile opomin mladim srcem, naj gojijo vadno ljubezen do vere in naroda ter neomejeno pokorščino svojemu presvetlemu vladarju. — Ko je gospod nadučitelj končal svoj nagovor, se je zalesketala marsikatera solza v mladih, zvestih očeh. Mladina je šele s tadj popolnoma spoznala, kak prijatelj, kak skrben oče je bil g. nadučitelj.

Potem spregovori gospod katchet nekaj besedi svojemu g. kolegi v slovo in zahvalo. Ob koncu svojega govora pozove navzgočo mladino, naj zakliče odhajajočemu gospodu nadučitelju trikratni „Živio“. — Prejeli so učenci svoja naznanila, odbajali drug za drugim iz šolske sobe — zadnji pogled vsakogar pa je veljal skrbnemu gospodu nadučitelju. — Ako ravno gospod nadučitelj ostane še nadalje na Mirni, ga bode šola vedno težko pogrešala. — Inter mortem et officium fiat interstitium — Bog daj, da bi bil dolg, zdrav in srečen ta presledek.

Iz Stange. Odkritje Marnovega spomenika. Mnogocenjenemu in mnogozaslužnemu slovstveniku c. kr. profesorju, čast. kanoniku predsedniku „Slovenske matice“, vitezu Franc Jožefovega reda Jožefu Marnu se je postavil čeden spomenik v njegovem rojstnem kraju pri Sv. Antonu v Štangi. Plošča je iz prelepega švedskega senita z lepim okvirjem, ki je vzdana zunaj v zid farne cerkve na južni strani. Napis na plošči je sledeči: „P. n. Josipu Marnu, c. kr. profesorju, čast. kanoniku, predsedniku „Slovenske matice“, slov. pisatelju itd. rojen v Dragovškem št. 47., 13. sušca 1832. umrl v Ljubljani 27. prosinca 1893. Postavili častilci.“ Za slovesnost

odkritja spomenika se je prostor od župnišča do cerkve lepo ozaljšal z vencji in mlaji. Isto tako prostor pred spominsko ploščo. Raz zvonika pred cerkvijo in na mlajih so vihrale narodne, cesarske in cerkvene zastave. Že v kresni večer so prišli sem prevzvišeni knezoškof Anton Bonaventura Jeglič s svojim čast. g. tajnikom. Isto tako sta prišla iz Horjula č. g. župnik M. Barbo z zastopnikom župnije g. Hostnikom, kjer je čast. g. prof. Marn nekaj časa služboval. Zvečer je gorelo blizo in daleč po hribih in nižavah mnogo kresov. Bil je zares krasen večer. Okoli 9. ure so domači pevci in pevke pred spomenikom zapeli več slovenskih lepih primernih pesmi, v čast prejimenovanemu gostu, prevzvišenemu knezoškofu.

Po opravljenih sv. mašah so proti 9. uri začeli prihajati gostje od vseh strani. Točno ob 9. uri se je začel pomikati spreved s šolsko mladino, Marijino družbo, s čast. duhovščino in prevzvišenim knezoškofom med slovesnim zvonjenjem iz župnišča v lepo ozaljšano cerkev.

Prevzvišeni nato na prižnici naslikajo prelepo življenje † J. Marna in poslušalcem podajo prelepe nauke za vse stanovce.

Po pridigi je bila slovesna sveta maša, katero je daroval preč. gospod kanonik dekan Sušnik z asistenco.

Petje pri sv. maši je bilo živahno in prav dobro. Po slovesni sv. maši je pa stopil g. kan. Sušnik zunaj cerkve pred zbrano občinstvo in mu popisoval delovanje pokojnega prof. g. J. Marna na slovstvenem polju. Kazal je, kaj je on storil kot učitelj slovensščine, kot sloven. pisatelj in kot predsednik „Slovenske matice“. Po končanem izvrstnem govoru se je odkrila krasna plošča. Domači pevci so pa zapeli nalašč za to zloženo prelepo himno, ki jo je zložil č. g. Ivan Baloh, kapelan v Kranjski gori in prekrasno vglasbil P. A. Hribar. Po tej himni je č. gosp. A. Medved predaval lepo pesem v spomin † Marnu. Slednjič so še pevci zapeli krasno pesem. Na to je povabil domači čast. g. župnik vse goste v župnišče, kjer jih je primerno po slovanski šegi pogostil. Da so se slišale primerne napitnice, se ume. Domači č. g. župnik Mihael Saje je pozdravil prav iskreno prevzvišenega, čast. goste, ki so se potrudili na to slovesnost in omenil v napitnici, da je sveta cerkev pokojnega prof. Marna počastila s tem, da ga je izvolila za častnega kanonika Ljubljanskega kapiteljna. Za zasluge na šolskem polju ga je počastil presvetli cesar sam, ker ga je odlikoval s Franc Jožefovim vitežkim redom. In danes, pravi govornik, ga pa je počastil slov. narod za njegove zasluge, ko mu je postavil spomenik v njegovem rojstvenem kraju.

Nato je še prelepo govoril g. ravnatelj Senekovič, kažoč vrline Marnove v šoli s prijaznim občevanjem s kolegi in je napil domačemu g. župniku. Gospod doktor in vodja Lesar je v prelepem govoru kazal, koliko zaslug si je † prof. Marn nabral za slovensko slovstvo z svojim „Jezičnikom“, katerega je celih 20 let priobčeval v „Učiteljskem tovaršu“.

Duh pokojnega prof. Marna pa naj živi med slovenskim narodom in naj ga bodri na delo za pravi blagor naše domovine! Fr. Gr.

Ribniški novičar. Kje je neki zopet novičar, vprašal je marsikdo. Ni mož beseda in ni, tako se mi je očitalo, zato je treba stvar nekoliko pojasniti. Stikal sem po naših šolah in zasledil sem nekje klobase, prave krvave klobase, katere je prav z veseljem neki nadučitelj delil svojim učencem. Te klobase sem naložil v krošnjo in hajd v Ljubljano, pa kaj se zgodi, glejte tam na „šrangi“ je bil križ, g. urednik jih ni dobil in jih vam ni mogel poslati. Jaz pa sem čakal in čakal, toda čakal zabadavo.

S klobasami torej ne gre, zato sem pa naložil danes robo, katera ni dachu podvržena.

V Ribnici so 21. julija potegnili iz vode mrtvo truplo gospodarja And. Levstek. Samo enkrat je stopil napak na brvi. En sam korak je iz življenja v smrt!

Povabljen na novo mašo Krajčkovega gospoda, udarim je skozi struge v Dobropolje. V Strugah si ogledam novo, prav lepo bandero Marijine družbe, poštni nabiralnik pa mi je potem povedal, da so Stružanje dobili vsaj nekaj pošte.

V Dobropoljah je bilo vse praznično in veselo. Ej, nova maša je le nova maša. Neskaljeno, prisrčno in nedolžno veselje je za svojece, prijatelje in za celo taro. Med povabljeni je bil tudi deželni poslanec Jaklič. Nekdo mu je napil in vsa mnogobrojna družba mu je navdušeno, iz srca zaklicala: živijo in živijo. On je ljubljenec domačega kraja in svojega okraja.

Velike maše dan bode v Ribnici stolni prošt prelat Kulavic blagoslovil novo zastavo obojne Marijine družbe, dragoceno in prezalo delo zagrebških usmiljenk. Zastava je vredna dve tisoč kron. V nedeljo potem bode pa slavnostno praznovanje petindvajsetletnice vladanja sv. Očeta za vso dekanijo. Povabljeni so občinski odbori, društva in družbe. Slavnostni govor govoril bo dr. Opeka, potem bo procesija z Najsvetejšim.

V torek na to pa pojde iz naše doline romarski vlak na sv. Višarje. Onda na svidenje!

Iz Makol. (Nečuvveno hudodelstvo.) Dne 16. julija okoli pete ure popoldne se je napotil častiti gospod kapelan makolski na Majšberg, da tamkaj pri svojem spovedniku, gospodu župniku, opravi sveto spoved. A ker je bil g. župnik po opravih

od doma, moral je čakati. Med 9. in 10. uro se je vrnil domov. Ko pride mimo neke hiše, že v makolski župniji, prileti mu naenkrat kamen v hrbet. Gospod kapelan se ogleda ter vpraša: »Kdo pa je? Kaj pa hočete z menoj?« Približuje se mu starejši mož. Gospod kapelan ga spozna ter vpraša: »Kaj sem vam naredil?« Toda namesto odgovora ga udari mož z neko trdo stvarjo s tako silovitostjo po glavi, da mu prebije klobuk z obrobim usnjem vred ter mu vseka več centimetrov globoko rano v čelo. Gospodu kapelanu se vlije po čelu vroča kri, zatemni se mu in gospod kapelan pade nezavesten na tla.

Hudobneži niso mirovali kakor kažejo notranje rane v prsih in črevesih, ki so bile istotako smrtonovarne kakor rana na čelu, so gospoda morali z vso krutostjo nadalje pretepati. Na več krajih je bil od udarcev ves moder. Kakor je eden udeleženec pri poboju izrekel, hoteli so, ko so mislili, da je gospod kapelan že mrtev, odrezati mu še tudi jezik. A temu nečloveškemu nasvetu se je vendar uprla večina navzočih. Ko se je grozovitost izvršila, šli so hudobneži pit v majšbersko župnijo — šnopsa, s katerim so si tudi pred dejanjem napili korajže.

Ljudje pri gostiji niti niso slutili, kaj se je v njihovi bližini dogodilo. Gospod kapelan se je čez delj časa vzbudil ter se z velikim trudom privlekel domov. Tukaj si je začel izpirati rano. Toda prizadeti udarci so bili smrtonosni. Gospod kapelan je sam čutil, da ne bo več okreval, zato je zahteval spovednika in svete popotnice. Pri polni zavesti je prejel sv. zakramente in naročil, naj povedo napadalcem, da jim iz srca odpušča in da ne žel, da bi bili kaznovani.

Dne 17. julija je prišla sodnijska komisija iz Slovenske Bistrice h gospodu kapelanu, kateri je ponearedeneč natanko opisal celi dogodek.

Dne 19. julija je začel izgubljeni zavest, katera se mu ni več vrnila. Dne 23. julija je po trdih mukah izročil svojo dušo vsegamogočnemu Bogu.

Pokojnik se je rodil v Dobrem polju na Kranjskem dne 26. julija l. 1869. V mašnika je bil posvečen dne 25. julija 1896. Služboval je kot kapelan v Solčavi, St. Vidu pri Ponikvi in v Makolah. Ko je ležal na smrtni postelji, prišel je ravno dekret, da je prestavljen v Črešnjevce. Pokojnik je bil blag, miren in pobožen duhovnik. Liberalni in nemškutarski listi hočejo ga orisati sedaj seveda kot političnega hujskača prve vrste. Toda ti listi hudobno lažejo, ker bi si radi potolažili vest, sedaj ko vidijo grozne nasledke svojega brezverskega, protikatoliškega pisarjenja. Še ob žalostni pretresljivi smrti ne morejo mirovati, da bi ne obrekovali in sramotili duhovnika. Ob mertvaškem odru mine tudi pri najbolj divjih ljudeh vsako sovrašтво, naši posuroveli liberalni in nemškutarski

listi pa še sedaj dvigajo roke za kamenjem ter je mečejo ob rakev pokojnikovo. To je več kot podlo, to je zverinsko.

Dne 25. julija leta 1896 je bil pokojnik posvečen v duhovnika — dne 25. julija 1902 je bil njegov pokop. Žalostna obletnica! S Kranjskega so prišli kapelanov oče, sestre, bratje... Vili so se od žalosti, da jim je ljubi sin, dragi brat moral storiti tako strašno smrt. Oče se ni mogel udeležiti pogreba. Od vseh strani je prišlo mnogo ljudstva, vse je bilo resno, mnogi so na glas jokali. Duhovnikov je prišlo 41. Ko so pogrebci dvignili rakev pri kaplaniji in je zadonela iz mnogoštevilnih grl slovesna, mogočna, a turobno doneča latinska žalostinka, prihajale so vsakemu solze.

Gotovo je, da ni gospod kapelan nobenemu izmed onih, ki so se poboja udeležili, steril nobene krivice ne na časti ne na premoženju. Kakor se sliši govoriti, jih je bilo pri poboju navzočih 11 oseb, 7 jih je gledalo, 4 so bili pri žalostnem činu. Ljudje pravijo, da je gospod kapelan med službo božjo opominjal včasih nekatero, naj bodo mirni. To je bila njegova dolžnost. Toda to gotovo ni razlog dovolj, da gospoda kapelana pobijejo, ako bi v njih sreih ne telo sovraštvo do duhovnikov sploh. Od kod to sovraštvo? O! takih ki hujskajo zoper duhovnike, ki jih zasramujejo, ki jih obrekujejo.

Kdor želi, da naše ljudstvo ne bo posurovelo, naj skuša tudi vse storiti, da se od-trani od njega, kar bi ga znalo storiti surovega. Stariši, ne puščajte mladine v slabe tovaršije, kjer se hudoobno govori! Stariši, ne puščajte mladini, da ob nedeljah pijančuje pri žganju, namesto da bi šla v cerkev. Stariši, ne puščajte brati otrokom časnikov in spisov, ki hujskajo in blatijo cele stanove, ki delajo proti vsemu, kar je svetega in blagega. Pretresljiv dogodek v Mikolah vas glasno opominja, da gledate s strogim očesom na mladino, da se ne pohujša in ne pogubi!

Slovenski novičar.

Dve novi knjižici: „Naši liberalci“ (prvi snopič: „Liberalna vera“) in „Ljudstvu pravico!“ sta ravnokar izšli. Opozarjamo na današnji uvodni članek, ki govori o teh dveh znamenitih knjižicah!

Iz šofije. Župnija Bela cerkev je dobil župnik v Očilnici č. g. Anton Žnidaršič, župnija Čatež v krškem okraju pa tamošnji administrator č. gospod Alojzij Rudolf, župnija Toplice pa g. Ivan Podboj, dosedaj župnik v Planini. Župnija Šmartno pri Litiji je podeljena č. g. Ant. Žlogarju, sedaj župniku v Kranjski gori.

Umeščen je novega kanonika. Č. g. dr. Ferdinand Čekal, župnik preserski, je bil kot Lambergov kanonik tukajšnje stolne cerkve slovesno umeščen.

V novomašnike v Gorici so bili letos posvečeni sledeči čč. gg. in sicer: Iz goriške nadškofije jedini Andrej Štrekelj; iz tržaške škofije g. Štefan Bassa, Matija Kurelič, Josip Ujčič in Franjo Vranjač. Razun imenovanih sta bila v mašnika posvečena oo. kapucina Lavrencij Novak in Rafael Bogataj.

Premembe pri lazaristih. Čast. gosp. Frančišek Kitak je imenovan superiorjem misijonski hiše sv. Jožefa pri Mariboru, dosedanji superijor č. g. Frančišek Javšovec je prestavljen za superijorja v Ljubljano.

Samo-tojna župnija je postala dosedanja kapelanija Slap pri Vipavi.

Veliki shod na Žalostni gori pri Mokronogu bo letos 23. in 24. avgusta.

Župnik Stariha — imenovan škofom. Slovenski župnik č. gosp. Stariha v Ameriki je imenovan škofom v Leadu v Južni Dakoti v Ameriki.

Gorenjski potresni vlak, ki je prihajal v Ljubljano okoli pol 9. ure zjutraj in odhajal ob 8. uri zvečer, je bil jako pripraven za Gorenjce, a že nekaj časa ni vozil. Dne 6. m. m. je drž. želez. svet sklenil, da se ta vlak zopet vpelje.

Mesrečen padec. Gostilničar Franc Fojkar v Stari Loki je 24. t. m. padel s stopnjic, ki vođijo iz veže v podstrešje, in obležal nezavesten. V sled dobljenih poškodb je peti dan umrl. — S podstrešja v hlev je po noči padel 70letni Anton Lovša v poslopju svojega zeta Jarca v Vašah pri Preski. Našli so ga naslednji dan mrtvega z zlomljenim vratom.

V nedeljo 10. avgusta v Križe pri Tržiču! Oadotno katoliško izobraževalno društvo obhaja namreč to nedeljo zanimivo slavnost blagoslovljenja nove zastave. „Slov. kršč. socialna zveza“ iz Ljubljane se tudi udeleži slavnosti s svojo zastavo.

Trides tletnico so obhajali dne 5. avgusta t. l. čč. gg., ki so bili posvečeni v mašnike dne 30. julija 1872, pri sobratu Jamniku v Sorici. Ta letnik je radi tega znamenit, ker ni izmed takrat posvečenih do danes še nobeden umrl in razen enega nobeden izpregel.

Toča je pobila v občinah Št. Janž, Radeče in Boštanj na Dolenjskem. Samo v šentjanški občini cenijo škodo na 60.000 K.

Občni zbor „Katoliškega tiskovnega društva“ se je vršil 24. julija v knjižnici knezoškofijske palače. Društvo je tudi v zadnji upravni dobi krepko napredovalo ne le v dosedanjih svojih zavodih, ampak tudi s tem, da si je v Novem mestu ustanovilo novo

naselbino. Bilo je res potrebno, da je društvo prevzelo Krajčevo tiskarno, ker sicer bi jo dobili v roke liberalci. Pri volitvi novega odbora so bili izvoljeni gg.: Janez Flis, dr. Janez Janežič, Andrej Kalan, Matija Kolar, Anton Kržič, dr. Evgen Lampe, dr. Jož. Lesar, dr. F. Čekal, dr. Janez Krek, Jan. Novak, Luka Smolnikar, Janez Sušnik, dr. Aleš Ušeničnik in Anton Zupančič. Za predsednika je bil zopet izvoljen Anton Zupančič, za tajnika dr. J. Lesar, za blagajnika dr. F. Čekal, za nadzornika tiskarne dr. E. Lampe, in za nadzornika knjigarne Anton Kržič.

Slovenec v Ameriki ponesrečil. V Ameriki se je ponesrečil v rudokopu v Ely Minn. Slovenec Janez Zvonec, doma v vasi Selo pri Velikih Laščah. Sedaj je imel posestvo pri Lešnjakih nad Cerknico. Ponesrečeni Zvonec je na poškodbah umrl.

Iz kamniške okolice. Dne 21. jul. zvečer 9. uro je silen vihar po Šmarci, Nožicah, Volčjem potoku podiral kozolce in ruval sadno in gojzdno drevje s korenino ali pa ga lomil tako, da je škode več tisoč kron. Vmes je uničevala toča poljske pridelke. Ko bi bil vihar s tem poruval pač tudi ves potresni dolg! Čujemo, da orožniki poizvedujejo o zadnji škodi; da bi le vse natančno sporočili, zlasti o tistih, ki so pomoči najbolj potrebni. Sl. okrajno glavarstvo v Kamniku, oziroma vis. deželna vlada ima pa tudi sedaj najlepšo priliko na potresne prošnje in tirjatve milostneje se ozreti. Sicer se je pa v tej okolici vse vzdignilo zoper stoječi les. V Preserju je tovarna za zaboje, lesno volno i. dr., v Šmarci za cementne sodčke, na Duplici bo menda velika tovarna za popir, in sedaj še ta siloviti vihar! Les kupujejo okrog in krog, tudi z Moravškega ga vozijo semkaj. Za kmeta se kaže slaba prihodnjost na vseh straneh. Poleg tega je pa kmet še tako neumen, da nosi svoj denar v liberalne prodajavnice in krčme ter si izposojuje večkrat pri liberalnih oderuhih; v zahvalo in zameno zato pa liberalec vselej voli kmečkim težnjam nasprotujočega poslanca. In rajše verjame ta ali oni kmet v političnih zadevah zadnjemu liberalnemu „šlibarju“ ali hinavskemu biriču, kakor pa tistim, ki mu v resnici dobro hočejo in tudi vedno na to delajo.

Občni zbor slovenskega katoliškega političnega društva za radovljiški okraj se je vršil dné 20. julija na Jesenicah. Tajnik č. gosp. župnik Mrak je v svojem poročilu omenjal velikih uspehov, katere si je društvo priborilo pri deželnozborskih volitvah. Naš kandidat g. Pogačnik je dobil 1230 glasov, dočim je nasprotni liberalni kandidat dobil samo 387 glasov. Dosedanja liberalna kandidata v tem okraju sta baje izjavila, da več ne kandidirata. Tako bo treba lib. kandidate v tem okraju z leščerbo iskati.

Glede organizacije stoje na prvem mestu v okraju Gorje, kjer deluje neumorni čast. gospod župnik Ažman. Tu je tudi največje število „Domoljubov“. Z vstrajnim delom bi lahko tudi drugod dosegli tolikih vspehov. Zato — povsod na delo! Vse volitve, o katerih so upili nasprotniki, koliko denarja smo zanje izdali, izkazujejo malenkostne stroške 26, reci šestindvajset kron. Pri volitvi odbora se je povdarjala misel, naj dobe v odboru tudi delavci svojega zastopnika, kar je bilo soglasno z velikim odobravanjem sprejeto. — V odbor so izvoljeni gg.: Janez Novak, dekan v Radovljici, Jan. Berlic, Peter Rozman, Luka Hafner, J. Vurnik, I. Pristavec, J. Ažman, M. Mrak, Žumer, Jož Pogačnik, Avgust Šinkovec, Klemen Dolžan, pos. v Zabrežnici. Na obč. zboru se je odločno odobral nastop katoliško-narodnih poslancev, katerim se je izreklo popolno zaupanje.

Občinske volitve v Lokavcu. Piše se nam: Pred tremi tedni so se tukaj vršile volitve starašinstva skoraj enoglasno v katoliško narodnem smislu. V soboto smo imeli volitev župana in podžupanov. Slo je vse v najlepšem redu. Županom je že tretjič enoglasno izvoljen dosedanji, za našo občino mnogozaslužni gosp. Jožef Vidmar. Skoraj enoglasno so izvoljeni tudi podžupani. Le tako složno naprej!

Tri ljudi ubila strela. O tej veliki nesreči v Kamnjah na Vipavskem se poroča: V ponedeljek dne 28. pr. m. popoldne je začelo grometi in dežiti. Ljudje, ki so na planini pod Čavnomoj spravljali seno, so iskali zavetja. Družba šestih je šla pod visoko steno, pod katero je precej globoka votlina. Ustavili so se pred votlino ravno pod steno. Nesreča je hotela, da je treščilo v steno in zadelo vseh šest. Trije so ostali mrtvi, ti so: 46letni gospodar Franc Vodopivec, 23letno dekle Jožefa Bajc, oba iz Kamenj, in 17letna Franca Zgonik i. Skrilj. Dva moška in 14letnega dečka pa je strela popolnoma omamila. Prvi se je zavedel Danijel Cermelj, ki začetkoma niti ni vedel, kaj se je zgodilo. Še le ko je videl vse po tleh, se je spomnil, kaj bi znalo biti. Začel je vse tresti, pa le dva je obudil. Oba moža sta z nezavestnim dečkom z veliko težavo prišla do ljudi. Žalosten prizor je bil na vasi, ko so že v temi pripeljali vse tri mrliče.

Umrl je 26. t. m. v Britofu v predoseljski župniji daleč znani imoviti posestnik in mlinar gosp. Janez Zabet. Bil je mnogo let župan obširne občine predoseljske, a zadnja leta ga je prisilila bolezen, da je odklonil to častno in obnem pa težavno službo. Ž njim je izgubila katoliško narodna stranka enega najzvestejih pristašev svojih, ki se je pri vseh volitvah boril v prvih vrstah za katoliško narodno

kandidate. Ravno vsled njegovega odločnega nastopa ter katoliškega mišljenja je imel precej nasprotnikov, ki so mu zagrenili marsikako uro v njegovem življenju. Bil je vseskozi vzgleden krščanski mož, oče in gospodar ter velik podpornik farne cerkve v Predosljih ter podružnice v Britofu, ki se more prištevati med najličnejše cerkvice na Kranjskem ravno po zaslugi pokojnikov. Kako ga je vse čislalo, pokazal je njegov pogreb. 11 gg. duhovnikov je spremljalo ranjkega na pokopališče in mnogo drugih odličnih oseb svetnega stanu. Zapazili smo med pogrebci več gg. profesorjev iz Kranja, blag. gosp. svetnika in župana kranjskega K. Šavnika, tovarnarja Pollaka iz Ljubljane i. dr. Ob odprtem grobu je imel veleč. gosp. svetnik in župnik predoseljški kratek nagovor, v kojem je slavil vrline pokojnika, pred vsem njegovo versko in katoliško prepričanje ter spoštovanje duhovščine, s katero je deloval v najlepši slogi. Marsikatero oko se je porosilo, ko smo zapustili grob, v kojem počiva pokojni Zabret. — Počivaj v miru! Žaljuči rodbini pa naše iskreno sožalje!

Zavarovalne limanice! Potovalci raznih zavarovalnic švigajo zdaj v poletnem času križem naše lepe domovine in z velikim naporom, pa tudi z vsako dovoljeno in nedovoljeno zvijačo love ljudi, da bi zavarovali svoje imetje pri njih, in nastavlajo limanice raznih vrst, da bi koga vjeli z njimi. Na razpolago imamo celo kopico slučajev, ki dokazujejo kako se postopa in ruje proti naši domači „vzajemni zavarovalnici“, toda za danes bomo našim bralcem samo dve limanici pokazali, ki naj bosta svarilo zoper prevaro. Prva limanica je ta, da se potovalec čestokrat imenuje potovalca „vzajemne zavarovalnice“, ter pripoveduje, kje da ima zavod svojo pisarno in katere osebe da so v vodstvu. Ta limanica se je uporabljala že po celi deželi, in marsikateri kalin se je že vsedel nanjo. Najpredrzneje je nastopal neki potovalec pri Polhovemgradu. Javil se je kar odločno za uslužbenca „vzajemne zavarovalnice ljubljanske“, in je na ta način preslepil nekoliko posestnikov. Druga limanica je pa ta, da obljubujejo potovalci za svojo zavarovalnico vse mogoče in nemogoče dobičke, koje bo delila zavarovalnica poškodovancem. Prav zdaj za časa košnje in žetve slepijo ljudi s tem, da obljubujejo za slučaj, da se zavaruje poljski pridelek na 10 let, plačilo odškodnine v znesku napovedane svote, če tudi nima zavarovanec prav nič. Če bi namreč pogorelo v spomladi poslopje, kamor je bila v jeseni mrva spravljena, tako bi dobil zavarovanec vso zavarovalno svoto, če tudi je že vso mrvo porabil. Na to limanico se je že marsikateri vsedel, in vender je taka obljuba grda laž, kajti vse zavarovalnice brez

izjeme imajo v svojih pravilih določilo, da se le toliko škode plača, kolikor jo je v resnici dokazane. Opozarjamo torej naše somišljenike na te limanice, ter jim priporočamo, da naj bodo pri dogovoru zavarovalnih pogodb pazljivi; kajti le tiskana pravila veljajo, izgovorjene besede potovalcev pa nič. Pozor!

Občinski odbor sv. Jurij ob Tabru se izjavlja, da naš vlč. g. župnik nikakor ne zasluži tako grdega obrekovanja, kakor prinašajo „Slovenski narod“ in „Rodoljub“ se svojimi napadnimi dopisi, pač pa zasluži kot vnet dušni pastir, delaven narodnjak in vsestranski pospešitelj gospodarskega napredka največjo zahvalo in spoštovanje. Mi obžalujemo dotičnega dopisnika in obsojamo njegove podle napade. Sploh pa bralci Domoljuba tako dobro veste, na kake osebe dohajajo napadi iz prej imenovanih listov. Odbor.

Nekaj ravnih slovenskih dijakov z dobrimi izpričevali dobi, kakor smo izvedeli, tudi prihodnje šolsko leto zastoj stanovanje, hrano in dobro vzgojo v „zavodu misijonske družbe za gimnazijce“ v Ljubljani. Sprejemajo se v prvi vrsti dijaki, ki želé pozneje vstopiti v družbo misijonarjev sv. Vincencija Pavljanskega; izjemoma pa tudi drugi marljivi gimnazijci, zlasti ako so tretji razred že dovršili. Več se izvé pri vodstvu tega zavoda v Ljubljani, Radeckega cesta 18.

Novih maš lepi čas je minil. Toliko se zaganja duh nove dobe v sv. cerkev in njene naprave, toliko si prizadeva, da bi izpodkopal njeno moč in veljavo, toda vse zastoj. Sv. cerkev stoji vkljub vsem viharjem, ki se zaganjajo v njo in v njene služabnike. In letos je zopet sprejela lepo število delavcev v svoj vinarjad. Opravili so svoje prve maše sledeči č. gg.: Janez B e r c e 27. jul. v Dražgošah; govoril mu je g. dr. Krek. Karol Č u k 20. julija v Črnem vrhu nad Idrijo, Franc K i m o v e c 3. avg. v Cerkljah na Gorenjskem; slavnostni govornik domačin semiški dekan g. E zar, Andrej M a g a j n a 20. jul. v Vremu, Janko M a r e n d i č 20. jul. v Kranju; g. novomašniku, ki v kratkem zapusti svoj dom ter se preseli v cisterijanski samostan v Zatičino, da ondi zamenja črni talar z belo meniško haljo, je govoril g. župnik R a h t a r š i č iz Loškega Potoka ter v jedrnatem govoru popisal trpljenje katoliškega duhovnika, posebno dandanes, ko ima sv. cerkev in njen božji nauk toliko zagriženih nasprotnikov; Alojzij M e r h a r 27. jul. na Ježici, ker je g. novomašnik znan pesnik, mu je uprav pesniški govor sestavil dr. Mihael Opeka, Franc P a v š i č v Št. Vidu nad Ljubljano 20. jul.; govoril lazarist Nastran, Ivan P r i j a t e l j 27. jul. v Dobropoljah, govoril dr. Matija P r e l e s n i k, Franc Š k u l j, 20. jul. pri svetem Petru v Ljubljani, Valentin S i t a r 20. jul. v Šmariju,

Rihard Smolej je daroval tihovo mašo 19. julija na Brezjah, Matej Ahačič 3. avg. v Tržču, Martin Drolec, 27. jul. v Krašnji, Mihal Kmet 3. avg. pri sv. Petru v Ljubljani, govoril prof. dr. Ant. Medved iz Maribora, znan kot eden najboljših govornikov. Josip Pirc 20. jul. v Velesovem, govoril prof. doktor D. Bevec, ki je v svojem izbornem zasnovanem govoru pokazal, kako je duhovnikovo življenje podobno svetemu rožnemu vencu: veselemu, žalostnemu in častiljivemu delu, Josip Logar 20. jul. v Metliki, Janez Kozina 20. jul. v Rbnici, Martin Pečarič 3. avg. v Draščah pri Metliki, Leopold Podlogar 20. jul. v Škocijanu pri Turjaku, Martin Štular 27. jul. pri Treh Farah pri Metliki, govoril gosp. Pavlovčič, Janez Štrajhar 27. julija v Šmartnem pri Kamniku, govoril stolni vikar g. Luka Smolnikar. Zanimanje in udeležba je bila pri vseh velikanska. To kaže, da se ljudstvo veseli, kadar dobi novega pastirja, da je naše ljudstvo še vedno verno in vdano svojim dušnim vodnikom in svetovalcem. Zato kliče: gg. novomašnikom na mnoga leta v blagor in prid našega dobrega ljudstva!

Slovenski misijonar novomašnik. V Sibiru pod Kumom je 13. julija daroval novo mašo P. Leopold Leonard F. S. C. iz misijonskega reda Sinov presv. Srca Jezusovega. Na novi maši je govoril g. župnik Godec o težavah in imenitnosti misijonskega poklica. To je bil vesel in slovesen dan za svibensko župnijo, ki dosedaj — kolikor pomnijo ljudje — še ni praznovala nobene nove maše.

Zahvala. Vsem onim, ki so bodisi že kakorkoli pripomogli, da so šolski učenci obhajali petindvajsetletnico Leona XIII., izreka podpisani najtoplejšo zahvalo. Posebno se pa še zahvaljuje: gosp. predsedniku kraj. šol. sveta, Robarjem in Zgončanom. Bog plačaj! Vodstvo šole na Robu, dne 15. julija 1902 — Ivan Štrukelj, učitelj-voditelj.

Požar. Posestniku Jan. Potočniku v Domžalah je 27. pr. m. pogorel dvojni kozolec s krmo in orodjem. Zažgal je neki 5letni otrok. Škoda cenijo na 1200 K. Pogorelec je bil zavarovan. — Dne 24. pr. m. je posestniku Ant. Hočevanju na Paki pogorel pod s krmo. Škode je 1800 K, zavarovan je bil za 1200 K.

Vlak pet dni v snegu. Na Great Northern železnici v Ameriki so bili začetkom aprila veliki sneženi zameti. Nekega dne proti večeru začetkom aprila je vlak odpeljal se od postaje Willstone. Takoj potem je nastal grozen snežni vihar in v malo urah je vlak obtičal v snegu pri postajici Ray. Sneg je neprestano metel in mraz je bil silen. Ne naprej ne nazaj ni bilo mogoče. Premog in hrana sta pošla, samo oni so imeli še nekaj, ki so bili v Pullmanovih vagonih. Zato se je pričela borba. Dva pasażirja izmed

250 sta zblaznela, eden pa se je hotel usmrtiti. Železniškemu uradniku se je končno posrečilo splezati na telegrafski drog in zvezati telegrafski aparat z žico. Tako mu je bilo mogoče prositi pomoči. Dva stroja sta le s težavo prodrla velikanske zamete in rešila popotnike gotove smrti.

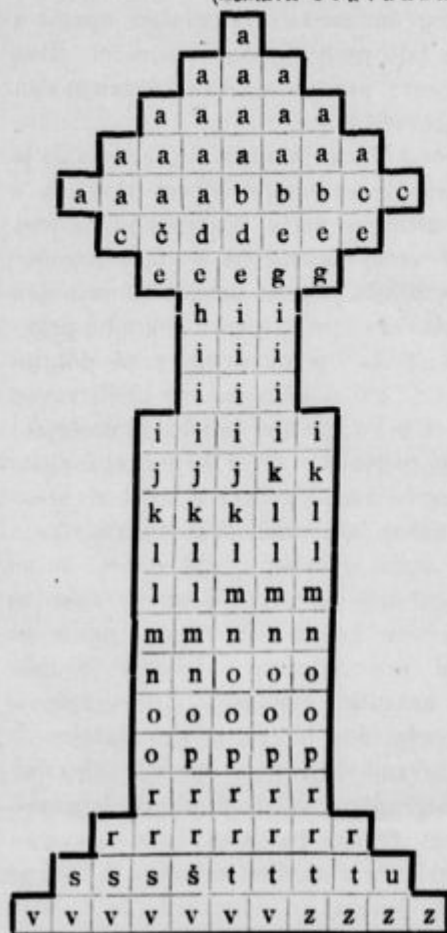
Roparski umor v Karlovih varih. Prvega julija je bil lastnik hotela »Regensburg« Albert Honisch s svojo ženo na neusmiljen način umorjen in oropan. O tem umoru se sedaj natančneje s'edeče poroča: Lastnik dotičnega hotela je imel navado iti vsak dan v gostilno »Reichsadler« kjer je igral z nekoliko prijatelji karte. V to gostilno je pa prišlo pred dobrim tednom troje mož. Tudi dotični dan so prišli ravno ti možje in so pili v oni sobi, kjer je bil tudi umorjeni Honisch s svojimi prijatelji. Ob 11 ih ponoči zapuste ti neznanci gostilno in dva se podata v hotel »Regensburg« kjer sta nekaj časa ostala. Pri tem sta stavila na blagajničarko nekaj vprašanj glede stvari, ki so se jima zdele potrebne za poznejši umor. Tako so vprašali, če je v tem hotelu kak hišnik, nakar so zvedeli, da hišni pes zadostuje. Hotelier je imel namreč velikega krasnega psa, ki je spal v njegovi sobi, a na osodepolni dan je spal ta pes slučajno — v kuhinji. Izpraševanje tujcev je spravilo blagajničarko v strah in grozo in zato je priklicala še gostilničarko. Med tem časom pa stopi eden neznanec parkrat pred hotel in nekolikokrat zažvižga. Ko so ga vprašali, zakaj da žvižga, je odgovoril, da to dela zaradi svojega prijatelja, da ne bi zgrešil poti do njega! V resnici je pa le skušal s žvižganjem, jeli varnostna patrolja že šla mimo tega hotela, in če bodo postali ljudje pozornejši na njegov žvižg. Tretji neznanec je pa skoro gotovo bil med tem časom na opazovanju. Nato sta se oba tujca pomenkovala v tujem jeziku. Kar naenkrat pa potegne jeden tujec revolver in ga nastavi proti blagajniku, ter zahteva, da naj bo miren, med tem ko drugi hiti v sobo gosp. Honische, na katerega z besedami: »Denar ali pa življenje« dvakrat vstrelji in zadene. Ko je njegova žena slišala strel, hitela je na pomoč, a drugi ropar ji že nastavi revolver na prsa. A gospa je bila toliko srčna, da mu je iztrgala orožje. Ropar, ki je nastal, primoral je roparje, da so bežali, nakar je blagajničarka letela na cesto in klicala na pomoč. Dvakrat vstreljeni Honisch je nekaj časa letel za roparji, a nakrat se je mrtev zgrudil na zemljo. Karlovi vasi so postavile premijo 1000 kron, ako se komu posreči najti roparje.

Za smeh in kratek čas.

Pred sodiščem. Sodnik: „V preiskavi ste vse drugače izpovedali!“ — Zatoženec: „Je res: pa jaz nikdar enako ne govorim, bilo bi predolgočasno!“

Križ.

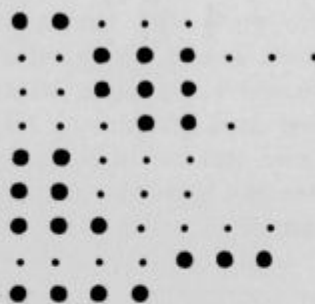
(Sestavil Travanski.)

Soglasnik, prst, Grški modrijan, delavka, Avstrijska dežela, glavno mesto evropske države, skupina, imajo sesavci, del kolesa, del glave, gibanje na morju, sovražnik drevja, vojak, dvokrilce, pišč, del hiše, stanuje ob rekah, daje pijačo, rokodelce, vrsta, varstvo, prebivalci gorovja v Evropi, prebivalec dela sveta.

Besedne uganke.

I.

Mesto točk postavi črke: 5 a, 3 d, 3 e, 1 g, 1 h, 5 i, 3 j, 6 k, 5 l, 3 m, 2 n, 6 o, 1 p, 2 r, 4 s, 1 š, 1 t, 1 u, in sicer tako, da pomenijo po vrsti: rokodelce, vas pri Ljubljani, gorivo, mesto na Kranjskem, obrtnik, župnija na Gorenjskem, žensko ime, slov. pesnik, ljudski zbor. Debelo začrtani zlogi prav pogojenih besed, brani od zgoraj navzdol, dajo času primeren poziv.

II.

Besedico kratko naglo zapiši,
V delu telesa njen pomen se dobi;
Še samoglasnik zraven pripiši,
Ni ene ti hiše brez tega-le ni!

III.

S Č pijača je zdrava,
z G prijeten nam je vsem kraj,
v M zbudi se narava,
v R želimo vsi priti kedaj.

Rešitev ugank v zadnji številki.

Križ:

Porcijunkula.

Demant.

Demoljub.

Besedna uganka:

Gad — kad — sad — jad

Vse so prav rešili: Ant. Melik in Fr. Meze v Črni vasi pri Ljubljani, Mihael in Marko Jakoš na Branskem pri Št. Janžu; Franc Gruden na Volaki pri Velikih Laščah; Ivan Fatur na Rakeku; Alojzij Rupnik pod Tisovim vrhom; Ivan Primar pri D. M. v Polju; Franc in Ivanka Zabret; Andrej Porenta v Virmažah; Vekoslav Levstik v L. pod Sv. Gregorjem; Jakob Intihar v Pudobu pri Ložu; Franc Vilfan iz Križnegore; Franjo Avbelj v Lazih pri Vačah; Franc Koncilija v Podgradu pri Dolu; Jožef Žagar v Stari Loki; Martin Dernovšek, lesni trgovec na Savi ob južni železnici; Josip Jeglič pripravnik, in ognjeslav Zupan cerkvenik v Podbrezjah; Ant. Bajde, Fel. Kimovec, J. Jug. Franc Zavel, J. Krljihar in Ant. Pavšek na Savi ob juž. železnici; Črtomir Slovenljub v Ljubljani; Katarina Vagaja, učenka pri Uršulinkah v Ljubljani; Andr. Hadalin, fant v Poljanah pri Cerknem.

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“
izide dné 21. avgusta t. l.

HERBABNY-jev podfosfornasto-kisl apneno-železni sirup.

Ta 32 let z največjim uspehom rabljeni prsni sirup rastaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, rastopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. 434 (20-20)

Cena steklenici l. glč 25 kr. — 2 K 50 h, po pošti 20 kr. — 40 h več za zavijanje.

Prosimo, da se vedno izrecno zahteva Herbabny-jev apneno-železni sirup. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamasku ime „Herbabny“ vtisnjeno z vvišenimi črkami in nosi vsaka steklenica polegstoječo uradno registrov. varstvenč znakmo, na katere znamenja na se biagovoli paziti.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII. A. Kaiserstrasse 73-75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod
V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: v Ljubljani: A. Mardetschläger, Gabr. Piccoli, Ubald pl. Trnkóczy, J. Mayr;
Celje: O. Schwarzl & Co., M. Rauscher; Reka: F. Prodám G. Prodám, A. Schindler, Ant. Mizzan; Breze: G. Elsässer, Sevedej: F. Kordon; Celovec: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kometter, V. Hauser & R. v. Hillinger; Št. Vid: C. Schiebl, Trbiž: J. Siegl; Trst: C. Zanetti, A. Suttina, A. Filippi, J; Serravallo, E. pl. Leitenburg, P. Prendini, M. Ravasini; Beljak: Jobst & Schneider, L. Assmann; Črnomelj: F. Haika; Velikevce: J. Jobst; Velšperk: J. Huth.